

TÜRK KALP VE DAMAR CERRAHİSİ DERNEĞİ

ETİK KURUL YÖNERGESİ

BİRİNCİ BÖLÜM

Genel Hükümler: Amaç, Dayanak, Kapsam, Tanımlar

Amaç

Madde 1. (1) Bu Yönerge, Türk Kalp ve Damar Cerrahisi Derneği Tüzüğü'nün 18. maddesinde yer alan Dernek Etik Kurulunun görev, yetki ve sorumluluklarını belirlemek ve çalışma esaslarını düzenlemek amacıyla hazırlanmıştır.

(2) Etik Kurul, Dernek üyesi Kalp ve Damar Cerrahisi uzmanlarının mesleki uygulamalar, bilimsel çalışmalar ve sosyal davranışlarda etik kurallara uymalarını teşvik etmek ve uymayanlarla ilgili gereken işlemleri yapmak doğrultusunda Yönetim Kurulu'na yardımcı olur.

(3) Etik Kurul, uluslararası ve ulusal planda geçerli etik ilkelerin, kanun, tüzük, yönetmelik ve genelgelerin Dernek üyelerince uygulanması ve meslek onurunun korunması için her türlü tedbiri alır. Dernek üyeleri hakkında yapılan şikayetleri mesleki ve etik kurallara göre değerlendirir ve gerekirse yaptırım uygulanmak üzere Dernek Yönetim Kurulu'na öneride bulunur.

Dayanak

Madde 2 – (1) Bu yönerge, Türk Kalp ve Damar Cerrahisi Derneği Tüzüğü'nün 18. maddesinde yazılı olan yetkiye dayanarak Türk Kalp ve Damar Cerrahisi Derneği Yönetim Kurulu tarafından uygulamaya konulmuştur.

Kapsam

Madde 3. (1) Bu Yönerge, Türk Kalp ve Damar Cerrahisi Derneği üyeleri ile yürüttükleri mesleki faaliyet gereğince Dernek üyesi olabilecek meslek elemanlarının uzmanlık alanları ile ilgili uygulama, bilimsel araştırma, eğitim ve hizmet alanlarında uymakla yükümlü oldukları etik ilke ve kuralları kapsamaktadır.

(2) Bu yönerge kapsamındaki meslek elemanları hakkında bağlı buldukları kamu kurumu ya da tabip odası tarafından disiplin soruşturması açılması ya da açılmaması, bir ceza verilmesi ya da verilmemesi, bu yönergeye göre işlem yapılmasını engellemez.

(3) Bu Yönerge, Etik Kurul'un yapısı, görevleri ve çalışma biçimi ile Etik Kurul'a başvuru ve etik değerlendirme süreçlerine ilişkin konuları kapsamaktadır.

(4) Yargı organlarınca incelenmekte olan veya yargı tarafından karara bağlanmış bulunan uyuşmazlıklar hakkında Etik Kurula başvuru yapılamaz. Değerlendirilmekte olan başvuru konusunun yargıya götürüldüğü anlaşılırsa inceleme bulunduğu aşamada durdurulur.

Tanımlar

Madde 4. (1) Bu Yönergede geçen;

a) Dernek: Türk Kalp ve Damar Cerrahisi Derneği'ni,

b) Yönetim Kurulu: Dernek Yönetim Kurulunu,

c) Etik Kurul: Dernek tüzüğüne göre Yönetim Kurulu tarafından oluşturulan Dernek Etik Kurulunu,

ç) Meslek Elemanı: Kalp ve Damar Cerrahisi mesleğini icra eden Dernek üyesi ile üye olmaya aday meslek mensubu kişiyi,

d) TTB: Türk Tabipler Birliğini,

e) Kurumlar: Meslek elemanlarının çalıştıkları üniversite, kamu ve özel hastaneleri,

f) Etik İlke ve Kurallar: Ulusal ve uluslararası anlayış ve bildirgeler çerçevesinde yer alan etik ilke ve kuralları,

g) Etik İhlal: Meslek elemanının görev, yetki ve sorumlulukları çerçevesinde bilimsel araştırma, bilimsel yayın, eğitim-öğretim ve mesleki faaliyetleri ile toplum içindeki ilişkilerinde, etik ilke ve kurallarla bağdaşmayan kasıtlı eylemlerini ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Etik İlkeler

Genel Etik İlkeler

Madde 5. (1) Dernek, evrensel etik ilkeleri benimser. İnsana saygı, insan hak ve özgürlüklerine saygı temel prensip kabul edilir. Dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri özellikleri nedeniyle kişiler arasında ayırım yapılamaz. Farklılıklara hoşgörü ile yaklaşılır. Dürüstlük, doğruluk ve açıklık esastır. Görev ve sorumluluklar sevgi, saygı, nezaket ve dayanışma içinde yerine getirilir. Alınan kararlarda ve yapılan işlerde insanlık yararı göz önünde tutulur. Çevreye, topluma, doğaya ve canlı haklarına karşı duyarlılık gösterilir. Tüm bunlar etik ilkelerin temelini oluşturur.

(2) Tıp mesleğinin bir üyesi olarak, Dernek üyesi Kalp ve Damar Cerrahisi uzmanları etik ilke ve kuralları tanımalı ve saygı göstermelidir.

(3) Akademik, idari, teknik ve hizmet alanlarında görev yapmakta olan Dernek üyelerinin hastalarına, icra ettiği mesleğine ve meslektaşlarına, bunların yanı sıra topluma ve tüm dünyaya karşı etik sorumlulukları vardır. Üyelerin birbirleriyle ve toplumla ilişkilerinde yasal düzenlemelerin yanı sıra ortak bir anlayışla ortaya konulan etik ilkelere de uymaları beklenmektedir.

(4) Dernek Etik İlkeleri, hem organizasyonda hem de sağlık hizmeti sunumunda ve mesleki faaliyetlerde Dernek üyeleri için rehberlik eder.

(5) Dernek olanakları kişisel çıkarlar için kullanılamaz.

(6) Bilimsel araştırmalarda bilimsel disipline bağlılık, yansızlık, geçerlilik, yaşama saygı, zarar vermeme, olası zarar ve riskler konusunda tüm ilgilileri bilgilendirme, araştırmalara özgür irade ile katılma, akademik özgürlük, insana ve topluma karşı sorumluluk gibi etik ilkelere uyum esastır.

(7) Yayınlarda; aşırı macılık, uydurmacılık, çarpıtma, yayın tekrarı, dilimleme, hayali yazarlık ve bilimsel ihmal gibi etik ihlallere yol açılmaması, yayına temel oluşturan araştırmanın tasarım, planlama, yürütülme aşamalarında katkıda bulunanların adlarına yer verilmesi, eksiksiz ve doğru kaynak gösterilmesi, gereken biçim ve doğrulukta atıflarda bulunulması, araştırmayı destekleyenlerin belirtilmesi etik anlayış ve olgunluğun gereğidir.

Özel Etik İlkeler

Madde 6. (1) Üyelerin Hastalarla İlişkilerinde Uymakla Yükümlü Oldukları Etik İlkeler;

a) Üyelerin, hasta ile olan ilişkilerinde, uluslararası bildirgeler, ülkemizde geçerli hasta hakları bildirgeleri doğrultusunda hasta yararına, hasta mahremiyeti ve özerkliğine saygılı olunması hususlarına ve adalet ilkelerine uygun davranmaları teşvik edilmelidir.

b) Üyeler, sağlık konusunda bilinçli seçimler yapmalarına olanak vermek için hastalara (vekillerine/kanuni temsilcilerine) mevcut uygun tıbbi bilgiyi vermelidir. Hastaların kendi sağlık bakımı hakkında nihai kararlar verebilmeleri için hasta haklarına saygılı olmalıdır. Girişimsel tanı ve tedavi uygulamalarında hastadan sözlü ve yazılı aydınlatılmış onam alınmalıdır.

c) Hastalara uygulanacak olan araştırma protokolleri yazılı olarak hazırlanmalı, buna titizlikle uyulmalı ve hastanın bilgi edinme hakkına saygı gösterilmelidir.

ç) Hukuki kısıtlamalar içinde hasta kimliğinin ve bilgilerinin gizliliğine özen gösterilmelidir. Bu bilgiler sadece hasta (vekili/kanuni temsilcisi) onayı ile kamuoyuna sunulabilir.

d) Üyeler, eğitimleri, deneyimleri ve uzmanlık alanları kapsamında hekimlik yapmalı, kendi yetkileri ötesinde olan sorunlar için uygun danışmanlık almalıdır. Mesleki bilgi ve beceri yetersizliğinden ötürü veya eksik ya da yanlış tanı ve tedavide bulunarak hastaya zarar verilmemelidir.

e) Üyeler beklenen faydaları artıran ve potansiyel zararları en aza indiren hasta bakımını sağlayarak ve tavsiye ederek hastaları zararlardan korumak için ellerinden gelen çabayı göstermelidir.

f) Üyeler cinsiyet, ırk, renk, milliyet, cinsel yönelim temelinde ya da tıbben haksız ayrımcılık teşkil eden başka bir temelde ayrımcılık yapmamalıdır.

g) Üyelerin hasta bakımı ve refahından ödün vermeden sağlık kaynaklarını sorumlu bir şekilde kullanması gerekir.

ğ) Üyeler halka yöneltilen reklam ve diğer yayınlarda, yanlış, aldatıcı veya yanıltıcı beyanlardan ya da doğruluğu şüpheli diğer ifadelerden kaçınmalıdır. Üyeler, ülke çapında meslekleri veya yaptıkları iş gereği kamuoyuna mal olmuş kişilerin kendi hastası olduğunu, hastaların kimliklerini medya aracılığı ile açıklayarak, haksız rekabet koşullarının doğuşunu sağlamaktan kesinlikle kaçınmalıdır.

(2) Üyelerin Diğer Meslektaşları İle İlişkilerinde Etik İlkeler;

a) Üyeler meslek standartlarını yüksek tutmalı ve tüm mesleki etkileşimlerde dürüst olmalıdır.

b) Üyeler yardımcı personel ve diğer sağlık çalışanlarına karşı tüm ilişkilerinde adil, samimi, dürüst ve saygılı davranmalıdır.

c) Madde bağımlılığı veya fiziksel ya da duygusal/psikolojik bozukluğu olan üyeler, uygun yardım talep etmeli ve bu rahatsızlıklarının hastaların sağlığını olumsuz yönde etkilememesi için kendi uygulamalarını sınırlamalıdır.

ç) Bir meslektaşında madde bağımlılığı veya fiziksel ya da duygusal/psikolojik bozukluğu gözlemleyen üyeler, meslektaşına yardımcı olmalı, gerekli tavsiyelerde bulunmalı, eğer bu durum devam ederse, bunu ilgili makamlara rapor etmelidir.

d) Üyeler, kendileri ya da diğer üyeler hakkında iddia edilen yetersizlik veya mesleğe uygun olmayan davranış ile ilgili olarak hukuki, düzenleyici veya hakemli süreçlerle işbirliği yapmalıdır.

(3) Üyelerin Dernek ile İlişkilerinde Etik İlkeler;

a) Dernek adına veya başka bir mesleki kapasitede hizmet veren üyeler görüş ve kararlarını hem yayınlanmış hem de kişisel deneyimleri temelinde objektif veriler üzerine dayandırmaya gayret etmeli ve önyargıdan kaçınmalıdırlar.

b) Üyeler, meslek örgütlerindeki hizmetlerinde mali, hukuki ve mesleki sorumluluklarını yerine getirmelidir.

c) Üyeler, dernek misyonu ve hedefleri doğrultusunda çalışmalıdır.

(4) Üyelerin Toplum ve Devletle İlişkilerinde Etik İlkeler;

a) Üyeler, yasalara ve tıp pratiğini düzenleyen yönetmeliklere uymak zorundadır, ancak haksız veya hastalara ya da mesleğe zararlı olduğu kanısı oluşmuş yasa ve yönetmelikleri değiştirmek için çalışmalıdır.

b) Üyeler, hasta istismarı, ihmali veya tacizini yetkili mercilere bildirmelidir.

c) Üyeler toplumda görev almalı, hastalar ve sağlık yararına olan politikalar ve değişiklikleri desteklemelidir.

(5) Hayat Boyu Öğrenme Sorumluluğu;

a) Üyeler, becerilerinin, eğitim ve uzmanlık alanlarının gelişmesini sağlamak için sürekli tıp eğitimi faaliyetlerine aktif olarak katılmalıdır.

b) Üyelerin kanıta dayalı bilimsel uygulamalar temelinde tutarlı bir şekilde mesleki niteliklerini sürdürmesi gerekir.

(6) Dernek Üyelerinin Bilim İnsanı Olarak Sorumlulukları;

a) Araştırma yaparken her zaman kabul edilmiş olan bilimsel yöntemlerin uygulanması, dürüstlük ve doğrulukla en yüksek standartların korunması gerekir.

b) Bilimsel bir araştırmanın yürütülmesinde yer alan üyeler, Nuremberg Kriterleri ve Helsinki Bildirgesi gereği etik uygulamalara bağlı kalmanın yanı sıra, araştırmaya ilişkin tüm kurumsal ve yasal düzenlemelere uymak zorundadır.

c) Özellikle ilaç araştırmalarında; bu araştırmaların üniversitelerde akademik kurullar, eğitim ve araştırma hastaneleri ile diğer hastanelerde eşdeğer ilgili üst kurulların onayı ile yapılması, katılacak araştırmacıların konu hakkında deneyimli hekimler olması ve onaylanması, araştırma bütçelerinin şeffaf ve izlenebilir olması, yerel etik kurullardan izin alınması önerilir.

ç) Dernek yayınlarda yayınlanacak hasta ve deneysel hayvan araştırmalarında yukarıdaki ilkelerin uygulanması, yerel etik kurul onayı alınması ve varsa sponsorun adının belirtilmesi sağlanmalıdır.

d) Bir klinik araştırma yürütülürken insan deneklerin güvenlik ve konfor düzeyinin, araştırma dışı hastalarla aynı olması sağlanmalıdır.

e) Üyeler bilimsel dolandırıcılık ve mesleki kötü davranışın diğer türlerini, farkına vardıkları an ifşa etmelidirler.

f) Dernek tarafından desteklenecek olan araştırma projelerinin Etik Kurul onayı alması şartı gözetilmelidir.

g) Tüm sunum ve yayınlarda alıntılarının kaynağını yazar adıyla beraber belirtilmelidir.

(7) Bilirkişilik-Tanıklık;

a) Bilirkişilik-tanıklık bir tıp uygulaması olarak kabul edilir ve akran meslektaşlar tarafından yapılır. Tanıklığı yanlış, aldatıcı, yanıltıcı veya tıbbi temelsiz olan, etik ilkeleri ihlal eden üyelere dernek tarafından disiplin cezası uygulanır.

(8) Çıkar Çatışmaları;

a) Üyeler, kendi mesleki uygulamalarında ve Dernek hizmetlerinde olası ve gerçek çıkar çatışmalarını tanımlamak ve çözmek için çaba sarf etmelidir. Bir çatışma yeterince çözülemiyorsa, o zaman üyenin ilişkiden çekilmesi gerekir.

b) Üyeler, Dernek ile ilişkilerinde ve tüm diğer profesyonel ilişkilerinde kurumsal çıkar çatışmalarının farkında olmalıdır.

c) Üyeler, hasta için kullanılacak olan ilaçlar, cihazlar veya tedavileri üreten veya temin eden şirketlerle olan mali ilişkilerinden kaynaklanan herhangi bir çıkar çatışması hakkında hastayı bilgilendirmelidirler. Böyle bir çıkar çatışması hastanın yararına çözülmelidir.

ç) Bireysel sponsorlukla bilimsel aktivitelere katılacak üyeler, bu sponsorlukların kabulü aşamasında şeffaflık ve hakkaniyet ilkeleri çerçevesinde davranmalıdır.

d) İlaç firmalarının ülkemizde yapacağı tanıtım faaliyetlerinde, amacı aşan aktivitelerden uzak durması sağlanmalıdır.

e) Akılcı ilaç kullanımının yaygınlaştırılması, gereksiz tetkik ve tedavi harcamalarından kaçınılması amacıyla tüm birimlerde tanı ve tedavi uygulamalarında ulusal ve uluslararası mesleki örgütlerce belirlenen tanı ve tedavi ilkelerine veya kanıta dayalı tıp verilerine uyumun gözetilmesi teşvik edilmelidir.

(9) Reklam ve Tanıtım;

a) Bu konuda TTB ilkeleri, Türkiye İlaç İşverenleri Sendikası ve Sağlık Bakanlığı yönetmeliklerine uyulur.

b) Halkın reklam amacıyla yanlış bilgilendirilmesine karşı konulmalıdır.

c) Bu kapsamda aşağıda belirtilen veya benzeri eylemler ispatlanmış ise kesin olarak “Kurallara Uymayan Eylem” olarak değerlendirilmelidir:

1. Hak etmediği ünvan ve sıfatları kullanmak,
2. Yetkisi olmadığı halde Tababet Uzmanlık Tüzüğü’nde gösterilenler dışında ünvan ve sıfat kullanmak,
3. Hasta ve yakınlarını veya diğer meslektaşlarını medyada yaptığı görsel, işitsel ve yazılı beyan veya ilanla küçük düşüren davranışlarda bulunmak,
4. Medyada yukarıdaki kapsamdaki yayınları yasal yollarla tekzip etmemiş bulunmak,
5. Kamuoyunu yanıltıcı, abartılı, bağlayıcı, haksız rekabet koşullarını doğuran reklam veya ilan vermek,
6. Tıbbi bir başarıyı suistimal ederek, abartarak yayınlamak.

Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği

Madde 7. (1) Her çeşit bilimsel araştırma ve yayında uyulacak etik ilkeler şunlardır:

a) Araştırmanın tasarımı ve yürütülmesinde yeterliliğe sahip olmak, araştırmanın yapılışı ve bulguların analizi sırasında öz eleştiri, dürüstlük ve şeffaflığı korumak, aynı konuda araştırma yapmış veya yapmakta olanların çalışmalarına saygılı olmak,

b) Araştırmanın konusuna dürüst ve tarafsız yaklaşmak, araştırma sonuçlarını raporlarken açık ve dürüst davranmak, araştırmaya katılan herkesin katkısını görünür kılmak,

c) Bilimsel bir çalışmanın, araştırma yöntemine ve araştırma etiğine uygun olması için araştırmaya başlarken, araştırma sürecindeki görevler ve yayınlarda oluşan tüm hakların dağılımını belirlemek,

ç) Veri toplanması ve analizi için kullanılan bütün kaynak (elektronik olanlar dahil) ve metotları çalışmada sunmak,

d) Bilimsel yayınlarda, yayının içindeki bilgilerin doğru ve tam olmasının, yayının kasıtlı olarak eksik bilgi içermemesinin temel kural olduğunu kabul etmek; bilgilerin üretimi ve geliştirilmesi aşamalarında “bilimsel etiğe” uygun davranmak, sadece bilimsel sistematik içinde geliştirilen ve derlenen bilgileri ve verileri yayınlamak,

- e) Yayının içeriğinin yansız olması için özen göstermek; kişisel çıkarlar, ticari kaygılar, politik görüşlerin empoze edilmesi amacıyla veya benzeri nedenlerle araştırma sonuçlarını değiştirerek yayın yapmamak,
- f) Yayında yararlanılan bütün kaynakları atıf yaparak belirtmek, yayındaki bilginin üretilmesinde, derlenmesinde, ölçülmesinde ve yayına hazırlanmasında payı olanları katkılarına göre yazar olarak ya da teşekkür ederek belirtmek,
- g) Araştırmada ve yayında görev ve sorumluluk alma anlamına gelen yazarlık hakkını tüm bilimsel çalışmalarda gözetmek; araştırmaya verilen katkı oranında isim sıralaması belirlemek,
- ğ) En ağır etik ihlali uygulamaları olarak bilinen, “başkasına ait yazılı, basılı ve elektronik ortamdaki bir eseri olduğu gibi alarak kendi adına sunmak veya bir bölümünü bilimsel yayın kurallarına uygun bir biçimde atıfta bulunmadan kendi eseri gibi sunmak; bulguları, bunların alıntı olduğunu açıkça gösterecek şekilde (yazı tipini değiştirerek, italik yazarak, tırnak içinde göstererek, metin içinde işaretleyerek, dipnot ya da kaynakça belirterek) belirginleştirmeden sunmak; farklı kelimeler kullanarak veya cümleler kurarak değiştirip sunmak; bilgi ve düşünceleri, uygulamaları kendi fikri gibi sunmak” eylemlerinden kesinlikle kaçınmak,
- h) Atıfta bulunurken eksik bilgi vermemek, alıntı kaynağına ait uygun bilgi vermek, kaynağı unutulmuş verileri kendi fikri gibi kullanmamak.

Bilimsel Değerlendirme Etiği

Madde 8. (1) Her çeşit bilimsel değerlendirmede uyulacak etik ilkeler şunlardır:

- a) Bilimsel değerlendirme ve jüri üyeliği, editörlük, bilirkişilik, hakemlik ve benzeri görevlerde bağımsız, dürüst, önyargısız ve tarafsız davranmak,
- b) Gizlilik ilkesine riayet etmek,
- c) Bilimsel değerlendirmelerde açık ve şeffaf olmak ve gerekçelendirmek,
- ç) Değerlendirme plan ve süresine riayet etmek; değerlendirme yaparken yapıcı geri bildirim ve önerilerde bulunmak, eser sahibini rencide edici ifadelerden kaçınmak,
- d) Hakemlik yaptığı bilimsel çalışma üzerinden fikir hırsızlığı yapmak suretiyle görevini kötüye kullanmamak,
- e) Hakem belirlemelerinde bilimsel ölçütlerin dışına çıkmamak,
- f) Aralarında ‘çıkar ilişkisi’ veya ‘‘çıkar çatışması’’ bulunan kişilerle ilgili bilimsel yayınların değerlendirme jürisinde hakem olarak görev almamak.

Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler

Madde 9. (1) Bilimsel araştırma ve yayın etiğine aykırı eylemler şunlardır:

- a) **İntihal:** Başkalarının fikirlerini, metotlarını, verilerini, uygulamalarını, yazılarını, şekillerini veya eserlerini sahiplerine bilimsel kurallara uygun biçimde atıf yapmadan kısmen veya tamamen kendi eseriymiş gibi sunmak, yabancı dildeki kitap, makale vb. kaynaktaki yazılı ya da görsel unsurları tercüme ederek kendisine aitmiş gibi basmak,
- b) **Sahtecilik:** Araştırmaya dayanmayan veriler üretmek, bunları rapor etmek veya yayınlamak; yapılmamış bir araştırmayı yapılmış gibi göstermek; sunulan veya yayınlanan belgeyi gerçeğe aykırı olarak düzenlemek veya değiştirmek veya gerçeğe aykırı belgeyi bilerek kullanmak,
- c) **Çarpıtma:** Araştırma kayıtları ve elde edilen verileri tahrif etmek, araştırmada kullanılmayan yöntem, cihaz ve materyalleri kullanılmış gibi göstermek, araştırma hipotezine uygun olmayan verileri değerlendirmeye almamak, ilgili teori veya varsayımlara uydurmak için veriler ve/veya sonuçlarla oynamak, destek alınan kişi ve kuruluşların çıkarları doğrultusunda araştırma sonuçlarını tahrif etmek veya şekillendirmek,
- ç) **Tekrar yayın:** Kişinin daha önce yayınlanmış bir eserini önceki ve sonraki telif sahiplerinin bilgi ve onayı olmaksızın aynen ya da kısmen değiştirerek yeniden yayınlaması,
- d) **Dilimleme:** Bir araştırmanın sonuçlarını araştırmanın bütünlüğünü bozacak şekilde, uygun olmayan biçimde parçalara ayırarak ve birbirine atıf yapmadan çok sayıda yayın yapmak,
- e) **Haksız yazarlık:** Aktif katkısı olmayan kişileri yazarlar arasına dâhil etmek, aktif katkısı olan kişileri yazarlar arasına dâhil etmemek, yazar sıralamasını gereksiz ve uygun olmayan bir biçimde değiştirmek, aktif katkısı olanların isimlerini yayın sırasında veya sonraki baskılarda eserden çıkarmak, aktif katkısı olmadığı halde nüfuzunu kullanarak ismini yazarlar arasına dâhil ettirmek,
- f) **Destekleyenleri belirtmemek:** Destek alınarak yürütülen araştırmaların yayınlarında destek veren kişi, kurum veya kuruluşların isimlerini ve onların araştırmadaki katkılarını açık bir biçimde belirtmemek,
- g) **Diğer Etik İhlalleri:** İnsan ve hayvanlar üzerinde yapılan araştırmalarda etik kurallara uymamak, yayınlarında hasta haklarına saygı göstermemek, hakem olarak incelemek üzere görevlendirildiği bir eserde yer alan bilgileri yayınlanmadan önce başkalarıyla paylaşmak, bilimsel araştırma için sağlanan veya ayrılan kaynakları, mekânları, imkânları ve cihazları amaç dışı kullanmak, tamamen dayanaksız, yersiz ve kasıtlı etik ihlali suçlamasında bulunmak.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Etik Kurul, Etik Kurulun Görev, Yetki ve Sorumlulukları ve Çalışma Esasları

Etik Kurul

Madde 10. (1) Etik Kurul, Dernek Tüzüğüne uygun olarak Yönetim Kurulu'nca seçilen 5 (beş) üyeden oluşur. Meslekte ve Dernek üyeliğinde en az 10 (on) yılını doldurmuş ve herhangi bir etik ihlal cezası almamış Dernek üyeleri, Etik Kurul üyesi olarak seçilebilirler. Etik Kurul üyeliği sırasında etik ihlal cezası alan üyenin Yönetim Kurulu kararı ile Etik Kurul üyeliği düşer ve yerine yeni bir üye atanır.

(2) Etik Kurul, Yönetim Kurulu tarafından seçilerek oluşturulduktan sonra 30 (otuz) gün içinde ilk toplantısını yaparak bir başkan ve bir başkan yardımcısı seçer. Başkanın katılmadığı toplantılarda başkan vekili başkanlık yapar.

(3) Etik Kurul, yılda en az 1 (bir) kez olağan toplantı yapar. Bu toplantılar Dernek merkezinde ya da ulusal kongreler esnasında olabilir.

(4) Etik Kurul, olağan toplantıların dışında, şikayet başvuru yoğunluğu ya da acil bir iş nedeniyle Yönetim Kurulu veya Etik Kurul başkanı tarafından olağanüstü toplantıya çağrılabilir. Gereğinde Yönetim Kurulundan toplantı koşullarının sağlanması konusunda destek istenebilir. Yönetim Kurulu çağrısını Genel Sekreter aracılığıyla Etik Kurul Başkanına iletir. Kurul toplantıya çağrıldığı tarihi takip eden en geç 30 (otuz) gün içinde toplanmak zorundadır.

(5) Etik Kurul, karar yeter sayısı olan en az 3 (üç) üyenin hazır bulunması ile toplanır. Bu durumda kararın oybirliği ile verilmesi gerekir. 5 (beş) veya 4 (dört) üyenin toplantıda bulunduğu durumlarda kararlar salt çoğunluk olan en az 3 (üç) üyeye dayanan oy çokluğu ile alınır. Eşitlik durumunda Etik Kurulu başkanının (başkan yoksa vekilinin) oyuna üstünlük tanınır. Çoğunluğun karar ve görüşlerine katılmayan üyelerin düşünceleri gerekçeleriyle birlikte kararda ayrıca belirtilir.

(6) Yönetim Kuruluna Etik Kurul ile ilgili bir şikayet başvurusu geldiğinde, konu görüşülür ve gerek görülürse Etik Kurula havale edilir ve Etik Kurul başkanı süreci başlatır. Etik Kurula gelen konu bir soruşturma ise başkan kendi üstlenebilir veya üyelerden birini görevlendirebilir. Soruşturma ve kovuşturmada kullanılacak yöntem ve izlenecek süreçler ile ilgili olarak TTB disiplin soruşturma ve kovuşturması yöntemi örnek alınır. Soruşturmanın sonunda oluşturulan rapor, Etik Kurul üyelerinin görüşüne açılarak bir karara varılır. Karar bir disiplin cezası uygulanmasını gerektiriyor ise Yönetim Kuruluna iletilir.

(7) Etik Kurulu'nun görev süresi 2 (iki) yıldır. Görev süresi sona eren bir üye Yönetim Kurulu tarafından yeniden görevlendirilebilir. Etik Kurul üyeliği şu durumlarda sona erer:

a) Etik Kurul üyesinin görev süresinin tamamlanması,

b) Etik Kurul üyesinin yazılı istifa beyanı,

- c) Etik Kurul üyesinin Dernek üyeliğinden ayrılması,
- ç) Etik Kurul üyesinin yasal bir nedenle 6 (altı) aydan fazla Etik Kurul toplantılarına katılmaması (altı ay ve daha fazla yurt dışında bulunması, raporlu olması),
- d) Etik Kurul üyesinin bir takvim yılı içinde izinsiz veya mazeretsiz olarak üst üste 3 (üç) toplantıya katılmaması.
- (8) Etik Kurul üyeliğinden çekilme veya üyeliğin düşmesi Yönetim Kurulu'nun ilgiliye tebliği ile yürürlüğe girer.
- (9) Etik Kurul başkanı yazışmaları bizzat kendisi yapabileceği gibi, Dernek Genel Sekreterliğinden sekreteryaya görevlerini yapmasını isteyebilir. Sekreter, gerekli görüldüğünde toplantılara katılır. Yazışmaları ve verilen diğer görevleri yerine getirir.
- (10) Etik Kurula ait dosyalar (yazışma, toplantı tutanakları ve karar) ayrı bir yerde tutulur ve Etik Kurul üyeleri dışında hiç kimseye verilmez.
- (11) Etik Kurul ile ilgili giderler Dernek tarafından karşılanır.

Etik Kurulun Görev, Yetki ve Sorumlulukları

Madde 11. Etik Kurul'un görev, yetki ve sorumlulukları şunlardır;

a) Etik Kurul, genel geçerliliği olan aşağıda belirtilen Uluslararası ve Ulusal İlke, Yasa, Yönetmelik, Tüzük ve Genelgeler çerçevesinde çalışır (Bu dökümanlar yenilendikçe son şekilleri kullanılacaktır):

- (1) Dünya Tabipler Birliği Helsinki Bildirgesi
- (2) 1219 sayılı Tababet ve Şuabatı Sanatlarının Tarzı İcrasına Dair Yasa
- (3) Tıbbi Deontoloji Tüzüğü
- (4) TTB Hekimlik Meslek Etiği Kuralları
- (5) TTB Disiplin Yönetmeliği
- (6) TTB Uzmanlık Dernekleri İçin Etik Kılavuzlar
- (7) İlaç Araştırmaları Hakkında Yönetmelik
- (8) Beşeri İspençiyari Tıbbi Müstahzarların Tıbbi Tanıtım Yönetmeliği
- (9) Hasta Hakları Yönetmeliği
- (10) Dernek Sürekli Tıp Eğitimi Etkinliklerinde Etik İlkeler ve Kurallar
- (11) Yüksek Öğretim Kurulu Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi

b) Etik Kurul, üyelerin Kalp ve Damar Cerrahisi alanı ile ilgili faaliyetlerinde, bilimsel araştırma ve yayınlarında, eğitim ve hizmet alanlarında, toplumla ilişkilerinde ortaya çıkan

etik sorunlarda, Etik İlke ve Kurallar doğrultusunda yeterli ve inandırıcı kanıtlara dayalı değerlendirme yapar ve görüş bildirir. Etik Kurul, etiğe aykırılık anlamında bir değerlendirme ve görüş verebilmek için etik ihlalin kasıt ve ağır ihmâl sonucunda ya da etiğe aykırı davranışın özensizlik ve dikkatsizlik sonucunda gerçekleşmiş olmasını esas alır.

c) Etik Kurul, Yönetim Kuruluna yapılan şikâyet başvurusu üzerine Yönetim Kurulu kararıyla Etik Kurula sevk edilen etik ihlâl dosyasını Kanunlar, Dernek Tüzüğü, Yönetmelik ve Yönergeler çerçevesinde usul ve esas bakımından değerlendirir. İhlalin sübuta ermesi durumunda yönergede tanımlanan yaptırımlardan birine karar verir. Yönetim Kurulu bu kararı uygulamaktan ve sonuçlarını takip etmekten sorumludur.

ç) Etik Kurul, gerek gördüğü durumlarda incelemekte olduğu soruşturma dosyası ile ilgili olarak şikâyetçiyi, şikâyet edilen kişiyi ya da konu ile ilgili uzmanları toplantılara davet ederek görüş alabilir. Gerekirse, dosyayı değerlendirmek üzere önceden bilirkişilere de gönderebilir.

d) Etik Kurul yaptığı çalışmalar sonucunda, etiğe aykırı fiiller dışında mevzuatlara göre suç teşkil eden hususlar saptarsa, bu durumu söz konusu suçları soruşturmakla yetkili mercilere ivedi olarak yazılı bildirir.

e) Kalp ve Damar Cerrahisi uzmanlığı uygulamaları ile ilgili yasal sorunlarda Dernekten istenen bilirkişilik görevlerine destek olur.

Etik Kurulun Çalışma Esasları

Madde 12. Etik Kurul aşağıdaki çalışma esaslarına göre hareket eder;

a) Etik Kurula ulaşan etik ihlali ile ilgili her dosya Etik Kurul başkanı tarafından en yakın tarihte yapılacak toplantının gündemine alınır. Etik Kurula gelen konu bir soruşturma ise başkan kendi üstlenebilir veya üyelere birini görevlendirebilir. Soruşturmada sorumlu üye isterse kurul dışından bir raportör üye atayabilir.

b) Hangi dosyanın hangi üyenin raportörlüğünde olduğuna ilişkin bilgiler Etik Kurul sekreteryası tarafından arşivlenir.

c) Etik Kurulda görüşülen tüm konularda gizlilik esastır. Etik Kurula sunulan dosyalardaki bilgi ve belgelerin gizliliğinin ve güvenliğinin korunmasından Etik Kurul ve sekreteryası sorumludur. Etik Kurul üyeleri başvuru ve her türlü çalışmaya ilişkin bilgilerin gizliliğine - üyelikleri ve üyeliğın sona ermesini izleyen 2 yıl süreyle- özen göstermekle yükümlüdürler. Ayrıca, başvuru ile ilgili bilgisi olan herkesin gizliliğe gereken özen ve dikkati göstermesi esastır. Tüm yazışmalar “GİZLİ ve KİŞİYE ÖZEL” kaydı ile yapılır.

ç) Raportör dosyaya ilişkin bilgi almak amacıyla, Etik Kurul sekretaryası aracılığıyla meslek elemanı kişilerden doğrudan yazılı bilgi alabilir. Bu belgeler Etik Kurul değerlendirme dosyasında yer alır.

d) Raportör gerek gördüğü durumlarda kişilere/kurumlara danışılması için Etik Kurul'a başvurabilir. Etik Kurul konuyla ilgili danışmanı yazılı olarak belirler. Danışılan konunun niteliği ve kapsamı da yazılı olarak danışmana iletilir. Danışmanın yanıtının bir kopyasının ilgili incelemenin Etik Kurul değerlendirme dosyasında saklanmak üzere Etik Kurul sekretaryasına iletilmesi gerekir. Danışmanın kimliği saklı tutulur.

e) Etik Kurul, gerektiğinde, konu ile ilgili başka uzmanları da, görüşlerine başvurmak üzere toplantılarına davet edebilir ya da uzmanlardan oluşan bir komisyon oluşturabilir. Bu uzmanlar ya da uzman etik kurullar Etik Kurul tarafından kendilerine havale edilen dosya üzerindeki çalışmalarını belirlenen süre içinde tamamlayarak hazırladıkları görüşü Etik Kurul'da görüşülmek üzere başkanlığa sunarlar. Toplantıya davet ve komisyon oluşturma yetkisi Etik Kurul'a aittir.

f) Raportör, etik ihlalinde bulunduğu iddia edilen kişi hakkında soruşturma dosyasını en geç 60 (altmış) gün içinde teslim eder. Etik kurul ivedilikle görüşülmesini gerektiren durumlarda bu süreyi kısaltabilir.

g) Soruşturmada sorumlu olarak görevlendirilen Etik Kurul üyesi, raportörün hazırladığı dosyayı teslim aldıktan sonra incelemesini en geç 30 (otuz) gün içerisinde tamamlayarak görüşlerini Etik Kurul'a sunar. Bu sunumda incelenen olayın taraflarıyla ilgili bilgi, belge ve kanıtlar ile konunun özü anlatılır; yorum ve değerlendirme belirtilir.

ğ) Şikayet başvuru dosyası hakkındaki raportör görüşü ve/veya diğer uzman ya da alt kurul raporları Etik Kurul toplantısında tartışmaya açılır. Tartışma sonucunda yönergede belirtilen oylamayla Etik Kurul görüşüne esas olacak karar alınır. Etik Kurul üyeleri çekimser oy kullanamazlar. Oy eşitliği halinde Etik Kurul başkanının veya başkan vekilinin oyu yönünde karar verilir. Alınan karar etik yargıların gerekçeleri ile birlikte, nihai rapor halinde düzenlenerek, toplantıya katılan üyelerin tamamı tarafından imzalanır. Karara karşı oy kullanan üyeler gerekçeli kararlarını nihai rapora eklerler. Toplantı notları yazılı olarak kayıt altına alınarak, arşivlenmek üzere Dernek yönetimine verilir.

h) Etik Kurul'da kendisi ile ilgili dosya görüşülmesi durumunda, ilgili üye oturum salonunda bulunmaz, oylamaya katılmaz.

ı) Belirli bir dosyanın etik açıdan incelenmesiyle görevli raportör gerekçelerini yazılı olarak Etik Kurula bildirmek suretiyle bu görevden çekilebilir.

i) Etik Kurula ulaşan dosyalar ulaştığı tarih itibarıyla ilk 15 (on beş) gün içinde işleme alınır. Etik Kurul, Yönetim Kuruluna şikâyet veya ihbar yoluyla ulaşan başvurulardan kendisine iletilenler üzerine yapacağı inceleme ve araştırmayı en geç 3 (üç) ay içinde karara bağlar. Üç ay içinde kararın verilememesi durumunda Etik Kurul, bir kez ve en fazla bir aylık süre uzatma talebinde bulunabilir. Alınan karar 15 (on beş) gün içinde gereği yapılmak üzere Yönetim Kuruluna gönderilir.

j) Etik Kurul; yapılan çalışmalar sonucunda etik ilke ve değerlere aykırı hareket ettiği saptananlar hakkında durum tespiti yapar. Etiğe aykırılık suç unsuru taşıyorsa ilgili mercilere gerekli başvuru yapılır. Ayrıca hakkında karar verilen kişiye de tebligat yapılır.

k) Etik Kurul değerlendirmelerini dosya üzerinden yapar; gerektiğinde ilgili kişilerden yazılı ya da sözlü bilgi alır. Hakkında etik ihlali başvurusu bulunan kişilere Etik Kurul önünde savunmalarını yapma hakkı tanınır; istemeleri halinde bu savunma yazılı da olabilir. Savunma hakkının kendilerine bildirildiği tarihten itibaren 15 (onbeş) gün içinde yanıt vermeyen kişiler savunma haklarından vazgeçmiş sayılırlar. Şikayet edilen kişi etik sürecin her aşaması ile ilgili olarak avukata danışma hakkına sahip olmasına rağmen, hakkında yapılan suçlamalara ve önerilere avukatı ya da üçüncü kişiler yoluyla değil, bizzat kendisi yanıt vermelidir.

l) Etik Kurul gerekli gördüğü durumlarda ilgili kişileri toplantıda dinlemek üzere davet edebilir. Kişilerin bu daveti kabul etmesi durumunda yapılan oturumda yalnız davetlilere yönelik sorular sorulur ve yanıtlar kaydedilir. Etik Kurul üyeleri edinilen bilgiler üzerindeki yorumlarını ve tartışmasını davetlilerin toplantıdan ayrılmasından sonra yapar.

m) İhtiyaç duyulduğunda diğer mesleklerden uzman kişiler toplantıya davet edilir veya dışarıdan görevlendirilir. Gerektiğinde dernek avukatından, hukuk bürolarından, hukuk fakültelerinden veya diğer ilgili kişi ve kurumlardan görüş istenir, hizmet satın alınır.

n) Etik Kurul gönderilmiş tüm belgeler ve dosyalar ile inceleme ve değerlendirme sürecindeki tüm yazışmaların birer örneğini, ilgili yönetmeliklerin öngördüğü sürece saklar.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Etik İhlaller ve Yaptırımlar

Etik İhlallerine Uygulanacak Yaptırımlarla İlgili Esaslar

Madde 13. (1) Etik ihlal yaptırımları, Dernek üyesi meslek elemanlarından Derneğin tüzüğüne, Kalp ve Damar Cerrahisi alanında çalışanlar için Etik kurallara, Kanunlara ve Yükseköğretim Kurulu Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi'ne aykırı hareketleri görülenlere, meslekle ilgili işlerde maddi ya da manevi zarar oluşturabilecek davranışta bulunduğu saptananlara ve etik ihlali yaparak haksız kazanım elde edenlere uygulanır.

(2) Yaptırımın türü etik ihlalin şekline ve düzeyine göre belirlenir.

(3) Yaptırımlar ihlale neden olan kişilere yazılı olarak bildirilir.

(4) Hiç kimseye aynı fiilden dolayı birden fazla etik ihlal yaptırımını uygulanamaz.

(5) Nitelikleri itibari ile benzer eylemlerde bulunanlara benzer yaptırımlar uygulanır.

- (6) Yaptırım gerektiren bir fiil ve halin tekrarında bir derece ağır yaptırım uygulanır.
- (7) Oluşan fiile neden olan hal için tahrik ve kastın olmaması halinde bir derece hafif yaptırım uygulanır.
- (8) Dernek mallarına karşı zarar verici nedenle yaptırım uygulananlardan bu zarar ayrıca tazmin ettirilir.
- (9) Uygulanacak yaptırıma ilişkin karar gerekçesiyle belirtilir.
- (10) Etik dışı davranış TTB Merkez Konseyine bildirilir.

Etik İhlallerinde İşleyiş

Madde 14.

Yönetim Kurulu, Etik Kurul tarafından önerilen yaptırımı 15 gün içinde görüşür ve önerilen yaptırımı, onayladığı takdirde uygulanmasını sağlamakla; onaylamadığı takdirde ise gerekçeli kararını Etik Kurul'a bildirmekle yükümlüdür. Her iki durumda da bu bildirim süresi, kararın alındığı Yönetim Kurulu toplantısı tarihinden itibaren 7 (yedi) günü geçemez.

Etik İhlallerine Uygulanacak Yaptırımlar

Üyenin Uyarılması

Madde 15. Üyenin uyarılması (yazılı ihtar), üyenin herhangi bir kişiye, mesleğe veya meslek onuruna ciddi zarar vermediği durumlarda uygulanan yaptırımdır. Diğer bir deyişle, maddi veya manevi kalıcı bir zarara yol açmadan, kasıt olmaksızın, dikkatsizlik ya da ihmal sonucu etik kuralları göz ardı etmek uyarı yaptırımı gerektirmektedir. Üyenin mesleğini uygularken ve/veya meslektaşları ile olan ilişkilerinde daha özenli ve dikkatli olması gerektiğinin yazılı olarak bildirilmesidir. Uyarı yaptırımı gerektiren fiiller;

- a) Üyelik özelliklerine yakışmayan tutum ve davranış içinde olmak,
- b) Dernek faaliyetleri kapsamındaki alanda Dernek üyeliğinin belirli olduğu konumda diğer üyelere veya misafirlere uygunsuz, iyi niyetsiz ve Dernek için olumsuz imaj doğuracak sözel söylem veya nezaketsiz davranışsal eylem içinde bulunmak,
- c) Dernek yetkilileri tarafından sorulan sorulara sebepsiz şekilde ilgi göstermemek veya yanıt vermemek,
- ç) Derneğe ait mal ve araçların kullanımında özensiz davranmak, kaybetmek ya da özel işinde kullanmak,
- d) Derneğin düzenlediği her türlü toplantıda belirlenmiş usullere uymamak ve toplantının düzenini bozmak,

- e) Dernek organlarına seçilmiş olup da yasa ve yönetmeliklerin kendisine yüklediği görevleri yapmamak,
- f) Hasta üzerindeki mesleki etkisini tıbbi amaçlar dışında kullanmak,
- g) Hasta haklarına saygı göstermemek,
- ğ) Hasta kayıtlarını usulüne uygun olarak tutmamak.

Üyenin Kınanması

Madde 16. Üyenin herhangi bir kişiye, mesleğe veya meslek onuruna ciddi zarar verdiği durumlarda uygulanan yaptırımdır. Etik Kurallara uymama, ısrarla ve kasten uymamaya devam etme şeklinde davranışlar kınama yaptırımını gerektirmektedir. Kınama yaptırımı, üyeye mesleğinde ve davranışlarında kusuru bulunduğu yazılı olarak bildirilmesidir. Kınama yaptırımı gerektiren fiiller;

- a) Daha önce uyarı yaptırımına uğramış olup uyarı yaptırımı tamamlama veya silinme süresi içinde yeniden uyarı yaptırımı gerektiren davranışta bulunmak,
- b) Üyelik itibar ve güvenine uymayan davranışlarda bulunmak,
- c) Dernek Tüzüğüne ve Etik Kurallara uymamakta ısrarlı olmak; Dernek Tüzüğüne ve Etik Kurallara uyulmamasına yönelik diğer kişi ve kurumları telkin ve teşvik etme davranışlarında bulunmak,
- ç) Dernek etkinliğinde Dernek görevlisi veya sorumlusu ile kişisel tartışmalarda bulunmak,
- d) Yönetim Kurulu tarafından sadece Dernek içinde paylaşılması gereken Dernek bilgi ve belgelerini yetkisiz kişilere göstermek, vermek veya üçüncü şahıslarla paylaşmak,
- e) Derneğin yetkili kurul ve komisyonlarınca istenen bilgi ve belgeleri eksik veya yanlış bildirmek veya hiç bildirmemek,
- f) Kongre ve bilimsel toplantıların düzenini bozmak,
- g) Uzman olmadığı alanlarda herhangi bir şekilde kendini uzmanmış gibi tanıtmak ve hizmet vermek,
- ğ) Yurt dışında geliştirilmiş mesleki materyallerin kültüre uyarlamasını yapsa dahi, izinsiz olarak üçüncü kişilerin erişimine sunmak, yeterlik sahibi olmadığı konularda yazılar yazmak, programlara katılmak veya programlar düzenlemek,
- h) İnternet, yazılı ve görsel medyanın bilimsel testlerin içeriğini teşhir edecek şekilde kullanılması; içeriği bilimsel veya mesleki açıdan doğru ya da geçerli olmayan yazılar yazmak, yazdırmak veya açıklamalarda bulunmak; bu içerikteki programlara katılmak ya da program yapmak,
- ı) Hizmet verdiği kuruluşların, izlediği ya da tedavi ettiği kişilerin adlarını internet, yazılı ve görsel medya yoluyla kamuoyuna duyurmak veya kamuoyunca tanınan kişilerin haklarında

yayımlanan haberlere ya da edinmiş olduğu özel bilgilere dayanarak yorum yapmak; bu gibi ortamlarda bulunan diğer bireyler hakkında tanısız yorumlarda bulunmak,

i) Üretilen malzemeler ve kişilerin bireysel veya kurumsal reklamı ile ilgili TTB'nce tanımlanmış tanıtım kurallarına aykırı davranmak,

j) El ilanları, tabelalar, basın ve benzeri yollarla meslektaşlar arası haksız, tıp dışı rekabete yol açacak duyurular yapmak,

k) Bilimsel araştırmalar ve eğitime yönelik şeffaf kurumsal ilişkiler dışında, endüstri kuruluşları ile Derneğin kabul ettiği Etik Kurallar dışında çıkar ilişkileri kurmak,

l) Acil durumlar dışında yeterli bilgi ve deneyimi olmadan özel bilgi ve beceri gerektiren girişimlerde bulunarak hastaya zarar vermek,

m) Hastaya bilgi vermeden ve rızasını almaksızın tıbbi girişimde bulunmak,

n) Meslekte bilgi ve beceri yetersizliği, özen eksikliği, dikkatsizlik ve benzeri kusurlardan dolayı eksik ya da yanlış tanı ve tedavide bulunarak hastaya zarar vermek.

o) Bilimsel çalışmaya fiilen katılmamış kişilerin adlarına yayında yer vermek, kaynak göstermeden veya izin almadan başkalarına ait verileri, olguları veya yazılı eserleri kullanmak ve benzeri suretle bilimsel yayınlarda yaygın etiğine aykırı davranmak.

Dernek Üyeliğinin Geçici Olarak Askıya Alınması

Madde 17. Üyenin herhangi bir kişiye, mesleğe veya meslek onuruna büyük zarar verdiği durumlarda uygulanan yaptırımdır. Üyeliği askıya alınan meslek elemanı; bu süre içinde Dernek Genel Kurulunda oy kullanamaz, Dernekte sorumluluk alamaz, hâlen Dernekte zorunlu ya da danışma organlarından birinde görevliyse bu görevi sona ermiş sayılır. Dernek faaliyetleri kendisine bildirilmez, dergi, bülten gönderilmez ve üyelere sağlanan olanaklardan faydalanamaz. Dernek işbirliğinde düzenlenen mesleki kongrelerde, hiçbir şekilde bildiri sunamaz, oturum başkanlığı yapamaz, çalıştay düzenleyemez. Üyeliği askıya alma yaptırımı ilk Genel Kurul'a kadar en az 6 (altı) aylık bir süre için verilir. Bu süre içerisinde bu yaptırımı almış üyeden ihlale neden olan davranışı ortadan kaldırması, yeni bir ihlale neden olmaması ve Etik Kurul tarafından yapılmış olan önerileri yerine getirmesi beklenir. Bu şartları sağlamaması durumunda üyeliğe geri alınır. Eğer bunlar yerine getirilmezse, üyelikten çıkarma yaptırımı değerlendirilir. Dernek Üyeliğinin askıya alınma süresi en fazla 5 (beş) yıldır. Dernek üyeliğinin geçici olarak askıya alınması yaptırımı gerektiren fiiller;

a) Daha önce kınama yaptırımına uğramış olup kınama yaptırımını tamamlama veya silinme süresi içinde yeniden kınama yaptırımı gerektiren davranışta bulunmak,

b) Dernek üyeleri veya yöneticilerini sözel veya yazılı olarak tehdit etmek veya hakaret etmek,

c) Meslektaşlarına, diğer sağlık meslek mensuplarına veya hastalara fiili saldırıda bulunmak,

- ç) Dernek üye ve yöneticileri hakkında saldırgan nitelikli konuşma ve yayınlar yapmak veya bunlar aleyhine üyeleri kışkırtmak,
- d) Yönetim Kurulundan izin almadan bunların sıfatını kullanmak, bunlar adına beyanat vermek veya toplantı/törenlere katılmak,
- e) Dernek görevlisine veya üyeye fiziki şiddette bulunmak,
- f) Dernek camiası içinde dil, din, ırk, renk ve mezhep açısından ayrımcılığa neden olacak faaliyette bulunmak,
- g) Derneği maddi zarara uğratmak,
- ğ) Bulunduğu yönetsel görev süresi içinde meslek ilkeleri ve alanına aykırı kararlar almak veya sorumlu olduğu kurumda alınan bu tür kararların sonuçlarının ortadan kaldırılmasına yönelik girişimde bulunmamak,
- h) Hizmet verdiği kişilerle ilgili gerçeklere uymayan rapor veya belge düzenlemek,
- ı) Hasta kayıtlarında tahrifat yapmak,
- i) Hizmet verdiği kişi ya da kuruluşların gizli bilgilerini yasal ya da etik zorunluluk durumları dışında açıklamak,
- j) Kendisine başvuran veya çalıştığı kuruma gelen acil hastaların gerekli tıbbi tedavi veya girişimlerini başlatmamak, yapmamak ya da ilgili kuruluşlara sevkini geciktirmek veya yapmamak,
- k) Hastalıkların tanı ve tedavisinde bilimselliği henüz kanıtlanmamış ya da bilim dışı yöntemleri uygulamak veya önermek,
- l) Muayene ve tedavi sırasında hastaların cinsiyet, ırk, milliyet, etnik köken, din ve mezhep, ahlak ve siyasi düşünce, kişilik, ekonomik ve sosyal durumuna göre ayrıcalıklı uygulama yapmak,
- m) Bilimsel araştırma verilerini değerlendirirken ve yayına hazırlarken bilimsel gerçekleri yansıtmamak veya çarpıtmak suretiyle yayın etiğine aykırı davranmak.
- n) Dernek Yeterlik Kurulunun gerçekleştirdiği yeterlik sınavlarında kopyaya teşebbüs etmek veya kopya çekmek,

Dernek Üyeliğinden Çıkarma

Madde 18. Üyelikten çıkarılma yaptırımı, Etik Kurulda Dernek Tüzüğünde ifade edilen üyelikten çıkarılma koşulları gerçekleştiği kanaati oluştuğunda verilebilir. Üyenin herhangi bir kişiye, mesleğe veya meslek onuruna telafisi mümkün olmayan zarar verdiği durumlarda uygulanan yaptırımdır. Etik Kurulca üyelikten çıkarılma yaptırımı verilenlerin üyelikleri ilk Genel Kurula dek Yönetim Kurulu kararıyla askıya alınır. Dernek Üyeliğinden çıkarılan meslek elemanı, Dernek Genel Kurulunda oy kullanamaz, Dernekte zorunlu ya da danışma

organlarından birinde görevliyse bu görevi sona ermiş sayılır. Dernek faaliyetleri kendisine bildirilmez, dergi, bülten gönderilmez ve üyelere sağlanan olanaklardan faydalanamaz. Dernek işbirliğinde düzenlenen mesleki kongrelerde hiçbir şekilde bildiri sunamaz, oturum başkanlığı yapamaz, çalıştay düzenleyemez. Etik Kurulunun soruşturma sonucunda vereceği üyelikten çıkarılma yaptırımını karardan sonraki ilk Genel Kurulda Yönetim Kurulu tarafından isimler gizlenerek sunulur. Çoğunluk tarafından onaylanırsa yürürlüğe girer. Genel Kurul'un kararı yargı yolları açık olmak üzere kesindir. Üyenin karara itiraz hakkı 60 (altmış) gün olup kendisine tebliğinden itibaren başlar.

Dernek üyeliğinden çıkartılması yaptırımını gerektiren fiiller;

a) Daha önce Dernek üyeliğinin geçici olarak askıya alınması yaptırımına uğramış olup yaptırımın tamamlanma veya silinme süresi içinde yeniden bu yaptırımını gerektiren fiil ve halleri tekrarlamak,

b) Dernek Tüzüğüne aykırı davranışlarda bulunmak,

c) Üye olma şartlarını kaybetmiş olmak,

ç) Dernek organlarınca verilen kararlara uymamak,

d) Yönetim Kurulu kararı ve üyenin kendi onayı ile verilen ya da alınan görevlerden sürekli kaçınmak,

e) Dernek adını kullanıp kişisel maddi kazanç sağlamak,

f) Derneğin internet sayfasında yayınlanan Dernek Etik Kurul Yönergesi'ne aykırı davranışlarda bulunmak ve Dernek amaçlarına aykırı hareketlerde bulunmak,

g) Dernek bilgisi dışında ve onaysız basın açıklaması yapmak, Dernek adını kullanarak yurt içi ve dışında faaliyetler düzenlemek,

ğ) Yazılı ikazlara rağmen üyelik aidatını iki yıl içinde ödememek, bu konuda geçerli mazereti olmamak,

h) Dernek organınca yürütülen soruşturmada zorla veya tehditle engellemede bulunmak,

b) Maddi ya da başka çıkarlar için gerçeklere uymayan rapor veya belge vermek,

ı) Zimmet, ihtilas, irtikap, rüşvet, dolandırıcılık, hırsızlık, sahtecilik, inancı kötüye kullanma ve hileli iflas gibi yüz kızartıcı veya Dernekler Kanunu'nun üyeliği yasaklayıcı suçlarından kesin hüküm giymiş olmak,

i) Hizmet verdiği kişilere yönelik ırk, dil, din, cinsiyet, cinsel yönelim, milliyet, etnik köken, ahlaki ya da siyasi düşünce, kişiliğine ve sosyal durumuna göre ayrımcı uygulamalar yapmak,

c) Mesleğin uygulanması sırasında hizmet alana ait gizli bilgileri yasal ya da etik zorunluluk durumları dışında açıklamak,

j) Meslek elemanı olarak insanlık onuruna ters düşecek faaliyetlerde bulunmak, işkence yapmak, işkenceye katılmak veya işkence olarak nitelendirilebilecek işlem ve davranışlarda bulunmak, işkence ile ilgili bilgileri saklamak,

k) Mesleğin uygulanması sırasında cinsel tacizde bulunmak,

l) İntihalde bulunmak,

Yayın Etiğine Aykırı Davranışlar İçin Ek Yaptırımlar

Madde 19. (1) Yaptırım uygulanabilmesi için etiğe aykırı olduğu iddia edilen eylemin, kasıt ya da ağır ihmal sonucu olarak gerçekleşmiş ve etiğe aykırılığın inandırıcı ve yeterli belgelerle ispatlanmış olması gerekir.

(2) Etiğe aykırı eylemi sabit olan kişilere aşağıdaki yaptırımlar uygulanır:

a) Etiğe aykırı davranışı tespit edilen kişilere, Dernek Etik Kurulunun karar tarihinden başlamak üzere söz konusu eylemin niteliği de dikkate alınarak;

1) Kendi çalışmasından usulüne uygun olarak kaynak göstermeden alıntı yapılması halinde üç aydan bir yıla kadar,

2) Tekrar yayımlama, dilimleme ve destekleyen kurum veya kuruluşun adına yer verilmemesi hâlinde altı aydan iki yıla kadar,

3) Birden fazla araştırmacıyla yapılan araştırmaların sonuçlarının sunum veya yayımında, katkısı bulunanların onayı olmadan isimlerinin çıkartılması veya yazarlık sıfatını hak etmeyen yazar veya yazarlar eklenmesi veya yazar sıralamasının uygun olmayan bir biçimde düzenlenmesi hâlinde bir yıldan üç yıla kadar,

4) Kurumca sağlanan kaynakların usulüne ve amacına aykırı bir biçimde kullanılması hâlinde bir yıldan üç yıla kadar,

5) Uydurma, çarpıtma, aşırma hâllerinde üç yıldan beş yıla kadar,

6) Hakem, danışman, editör, panelist, raportör, izleyici, moderatör ve benzeri görevlerin kötüye kullanılması hâlinde üç yıldan beş yıla kadar,

7) Kasıtlı olarak asılsız veya dayanaksız olarak etik ihlal iddiasında bulunulması hâlinde üç yıldan beş yıla kadar,

Yayın ve burs desteği verilmez.

8) Araştırma, yayın ve bilim etiği ilkeleri ile bağdaşmayan diğer davranışlarda bulunulması hâlinde, somut olayın özelliği dikkate alınarak kişinin uyarılmasına karar verilebileceği gibi, beş yıla kadar herhangi bir destek verilmemesine karar verilir. Kişinin karar tarihinden itibaren beş yıl içinde yeni bir etiğe aykırı eylemde bulunması halinde uygulanacak yaptırım, yarısına kadar artırılarak uygulanır.

b) Dernek yayınlarında etiğe aykırı hususlar içerdiği tespit edilen yazılar geri çekilmiş sayılır ve bu husus aynı yayın aracılığıyla gerekçesi ile birlikte duyurulur.

c) Uydurma, çarpıtma ve aşırma hâlleri ile hakem, danışman, editör, panelist, moderatör, izleyici, raportör ve benzeri görevlerin kötüye kullanılması hâlinde, etiğe aykırı eylemi tespit edilen kişilere ve Yönetim Kurulunun uygun görmesi halinde bunların bağlı bulunduğu kurum veya kuruluşlara alınan karar Yönetim Kurulu başkanı tarafından yazılı olarak bildirilir.

d) Etiğe aykırı davranışı sabit olanlardan kurum personeli olanlar hakkında ayrıca ilgili mevzuata göre de işlem yapılır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Soruşturma, Soruşturma Usulleri ve Karar

Soruşturma Açılmasında Genel Kural

Madde 20. (1) Dernek üyeleri hakkında soruşturma açılması konusunda Yönetim Kurulu karar verir.

(2) Dernek üyeleri, herhangi bir konuda soruşturma açılması amacıyla Yönetim Kurulu'na yazılı olarak şikayet başvurusu yapabilirler.

(3) İsimsiz ve imzasız ya da sahte isim ile yapıldığı saptanan şikayet başvuruları değerlendirmeye alınmaz.

(4) Başvuran üye kimden veya neden şikayetçi olduğunu kanıtlarıyla birlikte Yönetim Kurulu'na bildirir.

(5) Yönetim Kurulu, şikayet başvurusunu izleyen ilk toplantısında kanıtları değerlendirerek ilgili üye hakkında soruşturma yürütülüp yürütülmeyeceği konusunda karar verir.

(6) Şikayette bulunulan kişi Yönetim Kurulu üyesi ise ilgili üye, bu soruşturma kararının verileceği toplantıya katılmaz.

(7) Yönetim Kurulu, herhangi bir yakınma ve şikayet başvurusu olmadan da herhangi bir konuda soruşturma açma kararı verebilir.

(8) Soruşturma kararı alınırsa tüm belgeler Etik Kurula ulaştırılır. İlgili toplantıdan önce tüm üyeler konuyu inceleme imkanı bulurlar.

(9) Konunun önemi veya aciliyetine göre ya Etik Kurul'un olağan toplantısı beklenir ya da Etik Kurul olağanüstü toplantıya çağrılır.

(10) Gerçeğe aykırı beyanlar içerdiği sonradan anlaşılan şikayet başvuruları işleminden kaldırılır.

(11) Etik Kurulun olgu olarak incelediği bir üyenin Dernekten istifa etmesi uygun görülmez. Yönetim Kurulu da bu süreç işlerken herhangi bir nedenden kişinin üyeliğine son veremez.

(12) Daha önce Etik Kurul tarafından incelenip karara bağlanmış şikayet konusu, yeni kanıtlar gösterilmedikçe bir daha şikayet konusu yapılamaz ve incelenemez.

(13) Yargı organlarınca incelenmekte olan veya yargı tarafından karara bağlanmış bulunan uyuşmazlıklar hakkında Etik Kurula başvuru yapılamaz. Değerlendirilmekte olan başvuru konusunun yargıya götürüldüğü anlaşılırsa inceleme bulunduğu aşamada durdurulur.

(14) Üyelerin Medeni Hukuk ya da Ceza Hukukuyla mahkemelerde yargılandığı başka suçlarla ilgili davalar Kurulun faaliyete geçmesini engellemez. Bu davalar sırasında Etik Kurul etik süreci işletmeye devam edebilir ya da askıya alır. Bu davalar henüz karara bağlanmamışken, Etik Kurulun soruşturmaya başlamasında gecikmeler meydana gelse bile sorgulama/kovuşturmadan muaf olunamaz.

Soruşturmaya Başlanması ve Zaman Aşımı

Madde 21. (1) Etik ihlal yaptırımını gerektirecek eylemin gerçekleştiği tarihten itibaren 2 (iki) yıl içinde herhangi bir soruşturmaya başlanmamış ise bu yaptırımlar ile ilgili soruşturma zaman aşımı nedeniyle başlatılamaz.

(2) Etik ihlali yaptırımını gerektiren eylem, aynı zamanda bir suç oluşturuyorsa ve bu suç için, Kanunda daha uzun bir zaman aşımı süresi belirtilmişse, bu durumda kanunda geçen süre zaman aşımı süresi olarak uygulanır.

Bildirim

Madde 22. (1) Etik ihlali iddialarında yazılı bildirim şartı aranır. Elektronik ortamda yapılan bildirimlerde de yazılı bildirim Derneğe ulaştıktan sonra işlem başlatılır. Herhangi bir kişinin Derneğe başvurması ve hakkında etik ihlal bildiriminde bulunduğu Dernek üyesiyle ilgili iddialarını yazılı olarak yaptığı tarih, bildirim tarihidir. Yazılı bildirimde, bildirim yapan kişinin açık kimliği, adresi, hakkında bildirimde bulunan kişinin kimliği, bildirim konusu, maddi olaylar ve bildirim gününün belirtilmesi, varsa konuyla ilgili kanıtların belirtilmesi zorunludur. Aksi halde, bu hususların yazılı bildirim yapan kişiden sağlanması Yönetim Kuruluna aittir. Bildirimde bulunan kişinin kimliği, adresi ve imzası bulunmuyorsa söz konusu bildirim işleme konulmaz.

(2) Bildirimde bulunan kişinin kimliği yasal gereklilik olmadıkça gizli tutulur.

(3) Yönetim Kurulu, üyeler hakkında bildirimde bulunabilir.

Karar

Madde 23. (1) Etik Kurul, raportör tarafından hazırlanarak Etik Kurula sunulan dosyayı Dernekler Kanunu, Dernek Tüzüğü, Etik Kurul Yönergesi ve TTB İlkeleri doğrultusunda inceleyerek etik ihlali yaptırımlarından birinin verilmesini ya da yaptırımda bulunulmasını gerektirecek bir nedenin olup olmadığına gerekçeli olarak karar verir.

(2) Bu kararda soruşturma onayı, soruşturmaya başlama tarihi, soruşturulan veya soruşturulanların kimliği ve adresi ile yöneltilen iddia konuları, soruşturmanın safhaları, deliller ve alınan ifadeler özetlenir. Yaptırım gerektiren her fiil ayrı ayrı değerlendirilir ve delillere dayanılarak etik ihlalin sabit olup olmadığı değerlendirilerek tartışılır. Şikayet edilen üyenin kusurlu olduğu konusunda kanaat oluştuğunda bir yaptırım önerilir. Etik Kurulun yaptırım önermediği durumlar için de aynı yöntem uygulanır.

(2) Eldeki bütün belgeler soruşturma raporuna eklenerek bir dizi pusulası oluşturulur. Etik Kurulun aldığı kararlar sekreter tarafından önceden sayfaları numaralanmış ve noterlikçe onaylanmış olan kurul karar defterine yazılır ve toplantıya katılan tüm Etik Kurul üyeleri tarafından imzalanır. Etik Kurul kararı, Etik Kurul başkanı tarafından Yönetim Kuruluna bildirilir. Soruşturma dosyası Dernek Genel Sekreterine teslim edilir.

(3) Öneriler üzerine karar verme, verilen kararı duyurma ve uygulama yetkisi Yönetim Kuruluna aittir.

(4) Karar, bildirimde bulunan ilgili kişi ile hakkında soruşturma açılmış Dernek üyesine Yönetim Kurulu aracılığıyla yazılı olarak bildirilir.

(5) Etik Kurul kararları her yıla özgü olarak numara sırası verilerek yazılır. Etik Kurulu karar defterleri Dernek Merkezinde gizlilik koşullarını sağlayacak biçimde saklanır.

(6) Her Genel Kurul öncesinde Etik Kurul o dönem için verdikleri bütün kararların gerekçe özetlerini ve vardıkları sonuçları gizliliğin korunduğu bir rapor halinde Yönetim Kurulu'na sunar.

(7) “Üyelikten çıkarılma” önerileri söz konusu olduğunda Genel Kurul'da bu olgular gerekçeleriyle isimler gizlenmek suretiyle özetlenir ve çoğunlukça onaylandıktan sonra kesinleşir.

Kararlara İtiraz ve Yargı Yolu

Madde 24. (1) Üyenin Uyarılması ve Üyenin Kınanması cezaları kesin olup, bu yaptırımlara karşı itiraz edilemez.

(2) Daha ağır cezalar için 15 (on beş) gün içinde üyenin Yönetim Kuruluna itiraz hakkı vardır.

(3). İtirazın Yönetim Kuruluna ulaşmasından itibaren en geç 30 (otuz) gün içinde Etik Kurul toplanıp itirazı değerlendirip sonucuyla birlikte reddederek yaptırımını aynen kabul eder veya değiştirerek onaylar. Verilecek bu karar için idari yargı yolu açıktır.

(4) Üyenin yargı yoluyla karara itiraz hakkı 60 (altmış) gün olup kararın kendisine tebliğinden itibaren başlar.

Yaptırımın Tamamlanması ve Kayıtlardan Silinmesi

Madde 25. (1) Üyeye verilen kesinleşmiş yaptırım sicil dosyasına işlenir.

(2) Yaptırımlar tamamlandığında kayıtlardan silinerek haklar iade edilir.

a) Uyarı ve kınama yaptırımları, aynı konuyla ilgili olarak yinelenmemesi koşuluyla tebliğ tarihinden itibaren 3 (üç) yılın sonunda tamamlanmış sayılır. Başka konularda yeni yaptırımlar verilmesi halinde, aynı konuyla ilgili olsun ya da olmasın son alınan yaptırımdan sonraki 3 (üç) yıl geçerlidir.

b) Dernek üyeliğinin geçici olarak askıya alınması yaptırımı, tebliğ tarihinden itibaren askıya alınma süresinin bitim tarihinde tamamlanmış sayılır.

c) Kararlara yargı aracılığıyla itirazda bulunarak itirazı haklı görülenler ile yaptırımların tamamlanarak kayıtlardan silinmesi, ilgili kişilere yazılı olarak bildirilir.

(3) Etik Kurulun soruşturma ve karar dosyaları gizli tutulur ve güvenli bir yerde arşivlenir.

(4) Üyelik hakkının kaybedildiği olgularda, Üyeliğe Tekrar Kabul ya da Bir Üyenin Ölümü dışında dosyalar süresiz muhafaza edilir.

(5) Bir üyenin üyeliğe tekrar kabulü ya da ölümü durumlarında dosyalar bu saptama yapıldıktan 5 (beş) yıl sonrasına kadar saklanır.

(6) Kişilerin tanınmasını sağlayacak bilgileri içeren dosyalar olay kapandıktan 5 (beş) yıl geçene kadar muhafaza edilir, sonrasında imha edilir.

(7) Etik Kurul, incelenmiş olan olguların kimlik bilgilerini gizli tutarak, çeşitli vakalardan esinlenerek oluşturulan yeni olgu örneklerini, yapılacak eğitimlerde ve yayınlarda kullanabilir.

Düzeltilici Öneriler

Madde 26. (1) Yaptırımdan vazgeçilmesi için şikayet edilen kişinin etik olmayan davranıştan vazgeçmesi ya da bu davranışı sona erdirmesi gerekir.

(2) Etik Kurul, bir etik ihlâlin düzeltilmesi, Derneğin çıkarlarının korunması ve/veya halkı korumak amacıyla başka düzeltici faaliyetleri şart koşabilir. Bu madde şikayet edilen kişinin Derneğe ya da ihlâl sonucunda zarar görmüş kişiye para ödemesini kapsayamaz.

(3) Şikayet edilen kişinin yaptığı etik ihlalle ilgili danışmanlık hizmet alması gerekebilir.

(4) Şikayet edilen kişinin ilgili kurullarca belirlenecek konuda eğitim, öğrenim ya da özel ders alması gerekebilir.

(5) Şikayet edilen kişinin tedaviye ihtiyaç durumunu belirlemek için psikiyatrik, nörolojik, psikolojik veya başka uygun yöntemlerle değerlendirilmeye tabi tutulması gerekebilir. İlgili kanunlarca öngörülen bir sağlık kuruluşunda yapılacak muayenede bir rahatsızlık saptanırsa, kişinin bu rahatsızlık ile ilgili uygun bir tedavi görmesi gerekir.

(6) Şikayet edilen kişinin, yaptırımlara uyup uymadığının Etik Kurul tarafından denetlenmesi gerekir.

Kamu Davası İhbarı

Madde 27. (1) Bu Yönetmelikte öngörülen etik ihlaller ayrıca Türk Ceza Kanununa göre bir suç niteliği taşıyorsa, Yönetim Kurulunca Cumhuriyet Savcılığına suç duyurusunda bulunulması zorunludur.

ALTINCI BÖLÜM

Yürürlük ve Yürütme

Yürürlük

Madde 28. (1) Bu Yönerge, Yönetim Kurulu tarafından kabul edildiği tarihte yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 29. (1) Bu Yönergeyi, Yönetim Kurulu Başkanı yürütür.

(2) Bu Yönerge'de yer almayan durumlarda TTB Disiplin Yönetmeliği, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu Disiplin Amiri ve Disiplin Cezaları hükümleri ile Yüksek Öğretim Kurumları Yönetici, Öğretim Elemanı ve Memurları Disiplin Yönetmeliği'nin ilgili hükümleri uygulanır.

Not: TKDCD Etik Kurulu Yönergesi, TÜBİTAK Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu Çalışma Esasları, Üniversitelerarası Kurul "Etiğe Aykırı Davranışlar" belgesi, Türkiye'deki Kurumlar (Dernekler, Üniversiteler) ile AATS Etik Yönergelerinden yararlanılarak hazırlanmıştır.